

Verslag themasessie 'Duurzaamheid, klimaat en energie' – Toekomstvisie Dongen 2040

Locatie: Natuurlijk Klein Dongen (Klein Dongenseweg 81)

Datum: 24 juni 2025

Klimaatverandering, energie, circulaire economie: het zijn misschien wel de grootste uitdaging waar onze samenleving de komende jaren voor staat. De gemeente Dongen is natuurlijk maar een speldenprik op de kaart van Nederland. Toch kunnen wij in onze regio het verschil maken! Samen werken we stapsgewijs aan een duurzame, klimaatbestendige en energie-efficiënte gemeente. Tijdens deze vijfde themasessie gingen inwoners, samen met de gemeente, aan de slag met dit thema.

Opening

De avond werd afgetrapt met een gesprek tussen de dagvoorzitter Monique Hendriks en burgemeester Hans Slagboom. Daarbij werd het belang van duurzaamheid voor de toekomst van Dongen toegelicht, en hoe bewoners hier actief in kunnen meedenken. Deelnemers deelden vervolgens wie ze zijn en wat ze zelf al doen op het gebied van duurzaamheid – van zonnepanelen tot buurtinitiatieven. Eén van de aanwezigen werd zelfs door anderen liefkozend 'de klimaatpaus' genoemd, vanwege zijn tomeloze inzet en kennis.

Gesprekken en keuzes per wijk – enkele observaties

Het hart van de avond werd gevormd door de gesprekken in kleinere groepen rondom zes *fictieve* wijken, elk met eigen bewonerskenmerken, uitdagingen en kansen. Deelnemers kropen in de huid van betrokken inwoners: van huurders in een laaggelegen wijk met vochtproblemen tot boeren in het buitengebied. Met een beperkt budget van €120.000 per

Dit verslag is onderdeel van het participatietraject voor de Toekomstvisie Dongen 2040.

wijk werden keuzes gemaakt: welke maatregelen dragen het meeste bij aan een duurzaam en leefbaar Dongen in 2040?

Leefbaarheid eerst, dan verduurzaming

In meerdere groepen klonk een helder signaal: duurzaamheid begint bij het oplossen van de problemen die mensen nú raken. In de wijk “De Waterkade”, bijvoorbeeld, bleken wateroverlast, schimmel en slechte riolering urgentere thema’s dan het plaatsen van zonnepanelen.

“Zolang je natte voeten hebt, denk je nog niet aan zonnepanelen.”

Toch werd het gesprek niet alleen technisch. Het ging ook over de manier waarop we bouwen en samenleven. In plaats van ‘doorzonwoningen in blokken’ werd gepleit voor hofjes met gemeenschappelijke tuinen en divers samengestelde bewonersgroepen. Juist daar ontstaat ontmoeting, betrokkenheid en zorg voor groen.

Samenwerking was een terugkerend thema: met de gemeente en woningcorporaties, maar ook onderling – via buurtinitiatieven of bewonersgroepen. Het vergroenen van tuinen werd bijvoorbeeld gezien als iets dat bewoners zélf kunnen doen, mits er hulp is bij organisatie en kosten.

Duurzaamheid als kans voor jongeren en gemeenschap

In de wijk “Dorpsrand buiten” met sociale uitdagingen werd gezocht naar een koppeling tussen duurzaamheid en sociale ontwikkeling. Denk aan een wijkwerkplaats voor jongeren, waar zij leren over energiebesparing en meehelpen aan het verduurzamen van huizen. Ook werd geopperd om jongeren op te leiden tot energiecoaches, die bewoners kunnen helpen met praktische vragen én subsidieaanvragen.

Deze ideeën gingen gepaard met wensen voor de toekomst: een wijkaccu die energie opslaat en deelt, zonnepanelen op scholen en wijkgebouwen, en vooral: een gemeenschap die het sámen doet.

Het buitengebied: natuur en energie in balans

In de wijk “Buitenom”, het landelijke gebied aan de rand van het dorp, stond de combinatie van biodiversiteit, landbouw en energie centraal. Deelnemers kozen onder andere voor het aanleggen van waterbuffers, het oprichten van een lokale landbouwcoöperatie, en een energielcollectief voor wind- en zonneprojecten op schuurdaken.

Het gesprek ging verder dan maatregelen. Er werd kritisch gereflecteerd op de schaal van initiatieven. Hoe houd je het lokaal en behapbaar, zonder dat het ten koste gaat van impact

Dit verslag is onderdeel van het participatietraject voor de Toekomstvisie Dongen 2040.

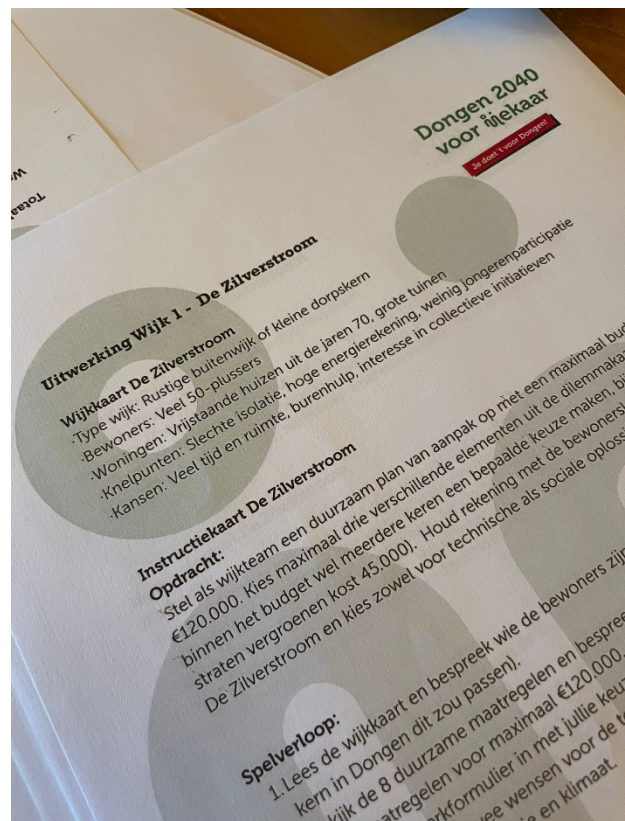
of zeggenschap? Familiebedrijven en kleinschalige landbouw werden gezien als belangrijk erfgoed, dat met collectieve oplossingen versterkt kan worden – mits ze ruimte houden voor eigenheid.

"Een leefbaar buitengebied betekent niet méér inwoners, maar meer natuur, samenwerking en eigen regie."

Educatie en bewustwording als rode draad

Over de hele linie was bewustwording een thema dat terugkeerde. Niet alleen voor volwassenen, maar juist ook voor kinderen en jongeren. Van educatieve energieprojecten op scholen tot maatschappelijke stages rondom vergroening of energiebesparing. Sommige groepen noemden zelfs ideeën als een jaarlijkse "energiehelder-wedstrijd" of het structureel inzetten van energicoaches in de wijk.

Er werd gepleit voor duidelijke communicatie, hulp bij subsidies, en voor het benutten van bestaande netwerken zoals buurtverenigingen, bibliotheken of ouderenorganisaties. Slimme, samenhangende keuzes in plaats van losse maatregelen

Wat opviel in alle groepen: mensen dachten niet in losse maatregelen, maar in combinaties en systemen. Bijvoorbeeld: vergroening combineren met wateropslag én ontmoeting. Of zonnepanelen combineren met een energiehub, die ook sociale samenhang versterkt. Ook het idee van kosten-baten als samenleving kwam regelmatig terug. Niet alleen: 'wat kost dit aan euro's?', maar: 'wat levert het op aan gezondheid, betrokkenheid, toekomstbestendigheid?' – en: wie betaalt wat, en wie plukt de vruchten?

"Als we bouwen, moeten we stoppen met doorzonwoningen – denk in hofjes, met gedeelde tuinen, betrokken en generatie overstijgende burens."

5. Conclusie

De afsluiting van de avond, verzorgd door burgemeester Hans Slagboom, bracht de essentie van het thema krachtig onder woorden: duurzaamheid draait niet alleen om techniek of beleid, maar vooral om mensen. Om de inwoners van Dongen, 's-Gravenmoer en Klein Dongen – en hun bereidheid om samen te bouwen aan een toekomstbestendige gemeente.

De gesprekken tijdens de sessie lieten zien dat bewoners verder kijken dan losse maatregelen. Ze denken in samenhang, in samenwerking en in wat er nodig is om duurzame keuzes ook echt mogelijk te maken. In elke wijk klonk dezelfde roep om duidelijkheid, verbinding en praktische ondersteuning.

Deze inzichten geven richting aan de Toekomstvisie Dongen 2040. Ze maken duidelijk dat inwoners willen bijdragen – als ze daarbij serieus genomen worden en de juiste middelen krijgen aangereikt.